

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
שרון ניר
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

פ/25/4393

הצעת חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון – הגנה על בן זוג של חייל מילואים),

התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 41 ד.1. בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט–1949¹, אחרי סעיף 41 יבוא:

"הגנה על בן זוג של 41.ד. (א) לא יפטר מעסיק עובד בשל היעדרותו חייל מילואים מהעבודה או אי-ביצוע העבודה, לצורך השגחה על ילדו שטרם מלאו לו 14 שנים הנמצא עמו, עקב שירותו של בן הזוג של העובד במילואים בנסיבות חירום לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008², בתקופת שירות המילואים או בתקופה של 60 ימים לאחר תום שירות המילואים, אלא בהיתר מאת ועדת התעסוקה.

(ב) לעניין סעיף זה רואים כפיטורים גם הוצאה

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 13.
² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

של העובד לחופשה ללא תשלום, בין ביוזמת המעסיק ובין ביוזמת העובד.

(ג) ועדת התעסוקה לא תיתן היתר לפיטורי העובד אלא לאחר שנתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו, ולאחר שהמעסיק הוכיח שהפיטורים אינם בקשר לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד, או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה בעקבות כך.

(ד) ועדת התעסוקה לא תיתן היתר להוצאת העובד לחופשה ללא תשלום (בסעיף זה – היתר לעניין חופשה ללא תשלום) אלא לאחר שנתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו, ולאחר שהמעסיק הוכיח שההוצאה לחופשה ללא תשלום אינה בקשר לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד, או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה בעקבות כך, וכי העובד הסכים להוצאה לחופשה ללא תשלום ולמועדיה.

(ה) היתר לעניין חופשה ללא תשלום יכול שיינתן לגבי תקופה של 30 ימים לכל היותר, ורשאי המעסיק לבקש היתר נוסף לפי סעיף זה בתום תקופת ההיתר הקודם.

(ו) התפטר העובד לאחר שהוצא לחופשה ללא תשלום שלא בהתאם להוראות סעיף זה, או לאחר שניתנו היתרים לעניין חופשה ללא תשלום לגבי תקופה העולה בסך הכול על 75 ימים בתוך שישה חודשים רצופים, יחולו על התפטרותו הוראות סעיף 11(א) לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963³, בלי לגרוע מכל סעד אחר הנתון לעובד לפי חוק זה.

(ז) במידע הנמסר לחייל בשירות מילואים, על הזכויות הנתונות לחייל בשירות מילואים לפי סעיף 20 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, ייכלל גם מידע לעניין זכויות לפי הוראות סעיף זה הנתונות לעובד שבן זוגו הוא חייל מילואים."

תיקון חוק הגנה על 2. בחוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 ברזל), התשפ"ד-2023⁴, בסעיף 3(1)(ב), בסעיף קטן (ב2) המובא בו, במקום "בחוק" יבוא "בפסקה (1) להגדרה "חייל" שבחוק". והוראת שעה – חרבות ברזל)

דברי הסבר

בעקבות המתקפה בכ"ב בתשרי התשפ"ג (7 באוקטובר 2023) גויסו כ-300 אלף אנשי מילואים, שעזבו את בתיהם ומשפחותיהם ויצאו להגן על המדינה. בני זוגם של המשרתים במילואים, ובכללם נשים רבות, נאלצים לשלב בין החזקת הבית לבדם לבין מקום עבודתם. לאחרונה, ישנה מגמה הולכת וגדלה של הוצאה לחופשה ללא תשלום (להלן – חל"ת) או פיטורים של בני הזוג של אנשי המילואים, דבר המותיר אותם ללא הכנסה, ללא אופק תעסוקתי וללא ודאות לחזרה למעגל העבודה. מטרת הצעת החוק היא לספק הגנה תעסוקתית לבני הזוג של אנשי המילואים. מוצע כי יחול איסור על מעסיק לפטר או להוציא לחל"ת עובד בשל היעדרותו מהעבודה לצורך השגחה על ילד שגילו פחות מ-14 שנים בעת שבן זוגו של העובד נמצא בשירות מילואים שאליו נקרא בנסיבות חירום לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, או ב-60 ימים שלאחר סיום שירותו, אלא אם כן ניתן לפיטורים או להוצאה לחל"ת היתר מאת ועדת התעסוקה שבמשרד הביטחון. מוצע כי ועדת התעסוקה לא תיתן היתר לפיטורים או להוצאה לחל"ת של עובדת או עובד, אלא לאחר שהוועדה אפשרה

³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

⁴ ס"ח התשפ"ד, עמ' 244.

לעובדת או לעובד לטעון את טענותיו בפניה, ובתנאי שהמעסיק הוכיח שהפיטורים או היציאה לחל"ת אינם קשורים לשירות המילואים של בן הזוג, או להיעדרות העובד או לאי ביצוע העבודה בעקבות השירות, ולעניין הוצאה לחל"ת – הוכיח גם כי העובד הסכים ליציאה לחל"ת ולמועדי החל"ת. מאחר שישנם מעסיקים שמפעילים לחצים פסולים על העובד כדי לעודדו להגיש בקשה לצאת לחופשה ללא תשלום בנסיבות האמורות, על אף שהעובד אינו מעוניין בכך והדבר אף עשוי להיות כרוך בפגיעה בזכויות נוספות של העובד כגון זכות לדמי אבטלה, מוצע לקבוע כי היתר כאמור להוצאה לחל"ת יידרש בין אם היציאה לחל"ת היא ביוזמת העובד, ובין אם ביוזמת המעסיק.

בנוסף, כיום נדרשת רק הסכמה ראשונית של העובד לשם הוצאתו לחל"ת, וזאת גם אם החופשה ללא תשלום נמשכת זמן ממושך. מוצע לקבוע כי היתר להוצאה לחל"ת לגבי עובד כאמור יינתן לתקופה שלא תעלה על 30 ימים ועל המעסיק יהיה להגיש מחדש בקשה להיתר מועדת התעסוקה בתום כל תקופה כאמור.

בעיה נוספת היא שאם אחרי תקופה ממושכת של חל"ת העובד מחליט להתפטר, הוא אינו זכאי לפיצויי פיטורים. כך, נוח למעסיק להשאיר את העובד בחל"ת עד שיתפטר, ויאבד את זכותו לפיצויי פיטורים שהיה מקבל אילו המעסיק היה מפטר אותו. לפיכך, מוצע לקבוע כי עובד כאמור שהחליט להתפטר לאחר שהוצא לחופשה ללא תשלום שלא בהיתר מאת ועדת התעסוקה, או לאחר שניתנו היתרים מטעם הוועדה לעניין חופשה ללא תשלום לגבי תקופה העולה בסך הכול על 75 ימים בתוך שישה חודשים רצופים, יחולו על התפטרותו הוראות סעיף 11(א) לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963, והוא יהיה זכאי לפיצויי פיטורים.

לטובת הנגשת מידע בעניין יישומו של חוק זה, מוצע לקבוע כי במידע הנמסר לחייל שגויס לשירות חירום במילואים לפי סעיף 20 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, ייכלל גם מידע לעניין זכויות החייל לפי סעיף זה.

הצעת חוק זו תגן על בנות ובני זוג של משרתים במילואים בנסיבות חירום, ותמנע מהם את גרימת העוול הנובעת מהפגיעה במקום עבודתם כתוצאה משירות המילואים.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת אופיר כץ ונאור

שירי (פ/4314/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' באדר ב' התשפ"ד (11.03.2024)